

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ	13
ΠΡΟΛΟΓΟΣ [Μαρία Γκασούκα]	15
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΛΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	25
1.1 Εισαγωγή	27
1.2 Οι υπερσυνδέσεις στο διαδίκτυο	33
1.3 Μηχανές αναζήτησης και ευκαιρίες πρόσβασης σε περιεχόμενο	36
1.4 Ανωνυμία και δέσμευση στο διαδίκτυο	39
1.5 Αξιολόγηση της πληροφορίας στο διαδίκτυο	40
1.6 Νέα Δεδομένα των Λαογραφικών Σπουδών: Ο λαϊκός πολιτισμός στο περιβάλλον του διαδικτύου	41
1.6.1 Ποιος είναι ο λαός στον κυβερνοχώρο;	41
1.6.2 Ο λαϊκός πολιτισμός στο περιβάλλον του διαδικτύου	43
1.6.3 Διαδίκτυο και παραγωγή νέου τύπου λαογραφικού υλικού	46
1.6.4 Λαγραφία, έρευνα και διαδίκτυο	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	55
2.1 Εισαγωγή	57
2.2 Η σχέση της Λαογραφίας με την επίσημη εκπαίδευση στην Ελλάδα (1857-1966)	60
2.3 Η σχέση του λαϊκού πολιτισμού και της διδακτέας ύλης	62
2.4 Η διδακτική του λαϊκού πολιτισμού στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση	65
2.5 Η παρουσία του λαϊκού πολιτισμού στα Προγράμματα Σπουδών της Γλώσσας	68

2.6	Ο λαϊκός πολιτισμός στα βιβλία του δημοτικού σχολείου	69
2.7	Ο λαϊκός πολιτισμός στα ψηφιακά εμπλουτισμένα βιβλία της Λογοτεχνίας (Ανθολόγια) του Ψηφιακού Σχολείου.....	77
2.8	Συστηματικές διδακτικές παρεμβάσεις του λαϊκού πολιτισμού στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, μεθοδολογίες, προγράμματα σπουδών και ψηφιακά πλαίσια για ανάπτυξη διδακτικών παρεμβάσεων	82
2.8.1	Το πρόγραμμα «Μια φορά και έναν καιρό ... αλλά μπορεί να γίνει και σήμερα – Η εκπαίδευση ως χώρος διαμόρφωσης παραμυθάδων».....	83
2.8.2	Το πρόγραμμα «Μελίνα»	84
2.8.3	Το πρόγραμμα διδασκαλίας του λαϊκού πολιτισμού στην Ευέλικτη Ζώνη από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	86
2.8.4	Η μέθοδος του ερευνητικού προγράμματος (project) και ο λαϊκός πολιτισμός.....	90
2.8.5	Το μοντέλο ανάπτυξης διδακτικών σεναρίων σύμφωνα με την επιμόρφωση Β' Επιπέδου (Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών στη Χρήση και Αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην Εκπαιδευτική Διδακτική Διαδικασία)	91
2.8.6	Το πρόγραμμα «Λαϊκός πολιτισμός: Ήθη και έθιμα της Κρεμαστής Ρόδου»	97
2.8.7	Το «Νέο Πρόγραμμα Σπουδών», ενότητα «Πολιτισμός – Τέχνη», πεδίο «Πολιτισμός – Δραστηριότητες Τέχνης για την υποχρεωτική εκπαίδευση»	98
2.8.8	Η λαογραφική βάση δεδομένων του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου	100
2.8.9	Διδακτικές προσεγγίσεις του λαϊκού πολιτισμού στην πρωτοσχολική εκπαίδευση (απόπειρες δημιουργίας εκπαιδευτικού υλικού)	101
2.8.10	Η μέθοδος μάθησης μέσω σχεδιασμού (Learning by Design) στην Παιδαγωγική Λαογραφία	103
2.8.11	«Αίσωπος», το Ολοκληρωμένο εργαλείο Ανάπτυξης, Σχεδίασης, Συγγραφής, Αξιολόγησης και Παρουσίασης Ψηφιακών Διαδραστικών Διδακτικών Σεναρίων	106
2.8.12	Το μοντέλο ανάπτυξης εκπαιδευτικών σεναρίων μέσω της διαδικτυακής εφαρμογής «ΜΗΤΙΔΑ, Υπηρεσία παραγωγής, Ανασύνθεσης και Διαμοιρασμού Εκπαιδευτικών Σεναρίων»	110
2.8.13	Πρωτεύας: εκπαιδευτικά σενάρια για γλωσσικά μαθήματα	111
2.9	Τοπική ιστορία και λαϊκός πολιτισμός: Μια πιθανή σύζευξη στη διδακτική προσέγγιση	113

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΘΕΩΡΙΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ & Τ.Π.Ε.: ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΣΕΝΑΡΙΑ ΓΙΑ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ 117**

3.1	Τ.Π.Ε. και διαδικασίες μάθησης	119
3.2	Θεωρίες μάθησης και Τ.Π.Ε.	120
3.3	Έρευνες για τις επιδράσεις των πολυμέσων στην εκπαίδευση	126
3.4	Έρευνες για τον τρόπο με τον οποίο διευθετούνται και παρουσιάζονται οι λεκτικές και οπτικές πληροφορίες (πολυμεσική μάθηση)	130
3.5	Πολυμεσική μάθηση	132
3.6	Θεωρίες πολυμεσικής μάθησης	133
3.6.1	Γνωστική θεωρία πολυμεσικής μάθησης	134
3.6.2	Θεωρία γνωστικής υπερφόρτωσης (Cognitive Load Theory)	135
3.6.3	Μοντέλο μάθησης μέσω των πολυμέσων	137
3.7	Εμπλουτισμένες διδακτικές παρεμβάσεις	139
3.8	Ψηφιακά εμπλουτισμένη διδασκαλία: Σχεδιάζοντας μια διδακτική πρόταση	140
3.9	Αναλογικά εμπλουτισμένη διδασκαλία: Σχεδιάζοντας μια διδακτική πρόταση	142
3.10	Σύγκριση των δύο διαφορετικών διδακτικών προσεγγίσεων	143

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΨΗΦΙΑΚΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ
ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΕΝΑ ΨΗΦΙΑΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΛΑΪΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ 145**

4.1	Ψηφιακή ανάγνωση, λαϊκός πολιτισμός και εκπαίδευση	147
4.2	Ταξινομία ψηφιακών βιβλίων	150
4.3	Τι είναι τα μαθησιακά αντικείμενα (Learning Object);	152
4.4	Ταξινομία των μαθησιακών αντικειμένων	156
4.5	Προδιαγραφές σχεδιασμού μαθησιακών αντικειμένων	158
4.6	Παιδαγωγικός σχεδιασμός μαθησιακών αντικειμένων	161
4.7	Μαθησιακά αντικείμενα στο πεδίο του λαϊκού πολιτισμού	162
4.8	Εργαλεία Web 2.0 για τον σχεδιασμό ψηφιακών μαθησιακών αντικειμένων για τον λαϊκό πολιτισμό	164
4.8.1	Σχεδιασμός μαθησιακών πόρων με εργαλεία web 2.0 για τον λαϊκό πολιτισμό (παραδείγματα)	166
4.9	Εμπλουτισμένα ψηφιακά βιβλία (enriched e-books)	175
4.10	Σχεδιάζοντας εμπλουτισμένα ψηφιακά βιβλία για τον λαϊκό πολιτισμό	180
4.11	Η αξιοποίηση των εμπλουτισμένων ψηφιακών βιβλίων στη διδασκαλία του λαϊκού πολιτισμού	190

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Η ΕΡΕΥΝΑ	193
5.1 Η ιδέα της έρευνας	195
5.2 Σκοπός και στόχοι της έρευνας	196
5.3 Ομάδα-στόχος της έρευνας	197
5.4 Ερευνητικά ερωτήματα	197
5.5 Σύνδεση των ερευνητικών ερωτημάτων με τα εργαλεία συλλογής	199
5.6 Διάρθρωση έρευνας - μεθοδολογία	208
5.7 Εργαλεία	210
5.7.1 Τα εργαλεία της έρευνας	210
5.7.2 Τα εκπαιδευτικά σενάρια και το έντυπο εκπαιδευτικό υλικό	212
5.7.3 Η επιλογή των ψηφιακών εργαλείων	212
5.8 Στάθμιση	218
5.9 Επιλογή σχολικών μονάδων	219
5.10 Διαδικασίες άδειας εισόδου, επικοινωνίας και η αποσκόληση των μαθητών/τριων και εκπαιδευτικών	219
5.11 Οι κίνδυνοι της έρευνας	222
5.12 Τρόποι διασφάλισης της ανωνυμίας και της προστασίας των υποκειμένων (δεοντολογία της έρευνας)	223
5.13 Ο ρόλος του ερευνητή	224
5.14 Υλοποίηση της έρευνας	224
5.14.1 Σχεδιάζοντας διδακτικές παρεμβάσεις με θέμα τον λαϊκό πολιτισμό και συνδέοντάς τες με τις Τ.Π.Ε.	224
5.14.2 Προδιαγραφές σχεδιασμού εκπαιδευτικού σεναρίου για την υποστήριξη εμπλουτισμένων αναλογικών και ψηφιακών διδασκαλιών για τον λαϊκό πολιτισμό	225
5.14.3 Το εκπαιδευτικό σενάριο με τη χρήση Τ.Π.Ε. (για χρήση της ψηφιακής εμπλουτισμένης διδασκαλίας)	228
5.14.4 Το εκπαιδευτικό σενάριο χωρίς χρήση Τ.Π.Ε. (αναλογική εμπλουτισμένη διδασκαλία)	239
Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία:	239
5.14.5 Προετοιμάζοντας τις διδακτικές παρεμβάσεις για την εφαρμογή του εκπαιδευτικού σεναρίου	244
5.14.6 Δημιουργώντας το εκπαιδευτικό υλικό των διδακτικών παρεμβάσεων για την εφαρμογή του εκπαιδευτικού σεναρίου	245

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	257
6.1 Εισαγωγή	259
6.2 Α. Αξιολόγηση προ-ελέγχου – μετα-ελέγχου (pre- post-post)	260
6.3 Β. Φύλλα αξιολόγησης παρεμβάσεων	271
6.4 Γ. Αποτελέσματα συνολικού φύλλου αξιολόγησης διδακτικών παραμβάσεων	281
6.5 Φύλο εκπαιδευτικού	293
6.6 Φύλο μαθητή/τριας	294
6.7 Η περίπτωση του σεναρίου χωρίς τη συμβολή των Τ.Π.Ε. (Ο.Ε.)	296
6.8 Έλεγχος μεταβλητών ανά χαρακτηριστικό του δείγματος	302
6.9 Φύλο της/του εκπαιδευτικού	305
6.10 Φύλο μαθητή/τριας	306
6.11 Σύγκριση των αξιολογήσεων μεταξύ των διδακτικών μεθόδων	308
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ	311
7.1 Εισαγωγή	313
7.2 Η δομή του ημερολογίου και των άλλων εργαλείων συλλογής	313
7.3 Ερμηνευτική ανάλυση ως προς τους άξονες της μαθησιακής διαδικασίας, της χρήσης των Τ.Π.Ε. και της ομαδοσυνεργατικότητας (εκπαιδευτικό σενάριο)	314
7.4 Φύλλα δραστηριότητας	317
7.5 Τα τελικά παραδοτέα τεχνήματα	319
7.6 Η ερμηνευτική ανάλυση των συνεντεύξεων διευθυντών/ντριών, εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών	321
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	347
Συμπερασματικά	347
Προτάσεις	361
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	365
Ελληνόγλωσση	365
Ξενόγλωσση	378